

PRESENTACIÓ

Presentació

Sempre m'ha agradat la història pel que té d'infidelitat. A partir que un sap que el passat no és res, però que malgrat saber això, no podrà renunciar-hi mai, comencen els veritables tractes amb la història.

La fascinació que per a mi ha tingut l'obra d'Heròdot o de Toynbee i, sobretot, la de Tucídides, mai no ha tingut res a veure amb l'objectivitat, perquè no he cregut en l'existència d'aquesta propietat de la història. Pel mateix motiu, he estat al·lèrgic a tota la història escrita sota la influència marxista, amb una visió quasi bé únicament econòmica i tan lluny de la veritat, i més avorrida, com qualsevol visió de reis i princeses. Penso que estan més a prop de la veritat (la veritat m'agrada tant com em desagrada l'objectivitat) els vuit volums de Gibbon sobre la decadència i caiguda de l'Imperi romà i el poema de Kavafis "Els déus abandonen a Antoni" que les tones de memòries i llibres basats en les dades del comerç de gra entre Roma i Egipte.

La història la duem a dins i és ella qui decideix les interpretacions que fem de restes i memòries. Per això m'agrada la Miscel·lània, perquè és aquest servei públic intangible on tothom busca el que mai no acabarà de trobar del tot. El meu intent personal de miscel·lània va ser la "Cantata de Sant Just". D'allí són aquests versos:

Ningú, ell sol, no podria ser Sant Just.
És per tots junts que el vel de pluja als vidres
és un somni i, alhora, una habitud.
Tots junts configurem un lloc a l'aire
d'infinit records, el poble ocult
que s'endevina, a voltes, a un crepuscle.
Sant Just és una imatge al fons dels ulls
de tants veïns reals i imaginaris
que als carrers del passat i del futur
passem, conversem en els portals
i ens esvanim fins a no ser ningú.
Passarà el temps i mai no haurem sabut
que som a l'horitzó d'algun carrer
vagament canviats en pols de llum.
Nobles, misteriosos com el vespre,
eternament oblidarem Sant Just.

Malgrat que últimament, parlant d'història, n'he escrit uns altres titolats "Fabulós indret" i que diuen així:

Són ruïnes de somnis: excavant
en els estrats no s'ha trobat res més
que la punta de bronze d'un sol dard.
No arriba cap senyal d'aquells guerrers
il·luminats de pols, d'armes, de sang.
Potser ni es deia Troia.
El vent remou els munts d'argila roja
cobrint de pols uns trossos de muralla.
Ara comença per a mi la Iliada,
sense cap mite perquè, a certa edat,
només queden de l'èpica
els estrats del fracàs a la mirada.

Joan Margarit